

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
lov@ft.dk

Samira Nawa
Samira.Navwa@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet

Holmens Kanal 20

1060 København K

T +45 72 20 50 00

E bm@bm.dk

www.bm.dk

CVR 10172748

J.nr. 20215200004

12. januar 2021

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 4. januar 2021 stillet følgende spørgsmål nr. 184 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Samira Nawa (RV).

Spørgsmål nr. 184:

”Men henvisning til drabet på en ansat ved et bosted 30/12-20, jf. bl.a. artikel i Berlingske samme dag: ”Ansatt på bosted er død efter knivoverfald” ønskes svar på følgende spørgsmål:

- Hvad er ministerens kommentar til knivoverfaldet mod en ansat?
- I pressen kan man læse, at arbejdspladsen har fået 2 strakspåbud fra Arbejdstilsynet. Ministeren bedes oplyse, hvilke strakspåbud der er tale om.
- Hvordan er det generelle arbejdsmiljø på denne form for bosteder – siden 2012 er 6 ansatte blevet dræbt?
- Hvilke politiske tiltag er gjort for at forbedre sikkerheden og de ansattes arbejdsmiljø siden 2012?”

Svar på spørgsmål a

Det er meget tragisk og uacceptabelt, at en medarbejder på et bosted har mistet sit liv på grund af sit arbejde. Det skal være sikkert og trygt at gå på arbejde, uanset hvad man arbejder med, og hvor man arbejder. Det er desværre ikke første gang, at det sker.

På baggrund af de tidligere tragiske dødsfald er der derfor også taget mange initiativer for at forhindre gentagelser. De mange initiativer er beskrevet nærmere under svaret på spørgsmål d. Flere af initiativerne er fortsat i gang, og samlet set forventes initiativerne at kunne medvirke til at skabe et mere sikkert arbejdsmiljø i botilbud.

Svar på spørgsmål b

Arbejdstilsynet oplyser, at tilsynet den 31. december 2020 afgav to strakspåbud til arbejdspladsen:

- Strakspåbud om at sikre, at alenearbejde med beboere med kendt udadreagerende adfærd planlægges, tilrettelægges og udføres således, at risikoen for vold imødegås. Kan faren ikke imødegås, må den ansatte ikke arbejde alene.

- Strakspåbud om at sikre, at arbejdet planlægges, tilrettelægges og udføres således, at faren for vold og trusler om vold i forbindelse med beboernes adgang til virksomhedens knive og andre genstande, der kan bruges som våben, imødegås. Aktuelt har beboerne døgnet rundt adgang til køkkenknive og på nogle tidspunkter af døgnet til bostedets håndværktøj, fx skruetrækkere, der kan anvendes som våben.

Begge påbud skal efterkommes straks, da beboerne har psykiatriske diagnoser, enkelte beboere misbruger hash og hårde stoffer, enkelte beboere har behandlingsdomme og flere har udadreagerende adfærd.

Det skal bemærkes, at den ansatte blev stukket med en kniv, som var beboerens egen, og at Arbejdstilsynet ikke kan stille krav om, at beboere ikke må have knive i egen bolig. Arbejdstilsynet kan dog stille krav til arbejdsgiveren om, at risikovurderingen og forebyggelsesniveauet afspejler den risiko, der er i forbindelse med arbejdet med konkrete beboere, herunder når der er tale om alenearbejde. Hvis fx risikoen for vold ikke kan imødegås, må de ansatte ikke arbejde alene.

Svar på spørgsmål c

Arbejdstilsynet oplyser, at den primære datakilde til målinger af arbejdsmiljøets tilstand er spørgeskemaundersøgelsen ”Arbejdsmiljø og Helbred”. Det er fra denne undersøgelse velkendt, at branchegruppen døgninstitutioner og hjemmepleje hører til blandt de brancher med det psykisk mest belastede arbejdsmiljø. Døgninstitutioner og hjemmepleje er ubetinget den branche, hvor de ansatte oftest rapporterer at være udsat for fysisk vold eller trusler om vold. Undersøgelsen giver ikke mulighed for opdeling af resultater på enkeltbrancher inden for branchegruppen, herunder bosteder.

Det er ikke muligt generelt at vurdere arbejdsmiljøet på bosteder eller særlige typer af bosteder på baggrund af Arbejdstilsynets tilsyn. Det skyldes, at Arbejdstilsynet ikke besøger alle arbejdspladser i branchen. Erfaringen fra tilsynsindsatsen er, at i forhold til døgninstitutioner for børn og unge samt døgninstitutioner for voksne med fysisk og psykisk handicap er der primært problemer i forhold til voldsrisiko. Arbejdstilsynet har i perioden 2012-2019 afgivet 245 strakspåbud vedrørende psykisk arbejdsmiljø til døgninstitutioner for børn og unge samt døgninstitutioner for personer med fysisk og psykisk handicap. I 2019 var der i alt 2.751 virksomheder i disse brancher. 2019 er det senest afsluttede år, hvor der ligger konsoliderede data. Stort set alle påbud har vedrørt voldsrisiko og blandt andet problemer i forhold til alenearbejde og mulighed for at få hurtig og effektiv hjælp.

Svar på spørgsmål d

Til brug for besvarelsen af spørgsmål d, har jeg indhentet bidrag fra Social- og Indenrigsministeriet, som oplyser følgende:

”Der er siden 2012 iværksat en lang række tiltag med henblik på at forhindre vold på botilbud mv.

Som eksempel kan nævnes, at med aftalen om udmøntning af satspuljen for 2017 blev der afsat midler til at etablere et indsatsteam under Socialstyrelsen med henblik på at forankre de nationale retningslinjer til forebyggelse af vold på botilbud og boformer for hjemløse.

Formålet med indsatsteamet er at hjælpe botilbud og boformer for hjemløse med at forebygge voldsomme episoder. Indsatsteamet skal også støtte forvaltninger i kommuner og regioner i at planlægge det voldsforebyggende arbejde i kommunen, regionen eller på de private sociale tilbud.

Arbejdet i indsatsteamet har vist, at de nationale retningslinjer er et nyttigt værktøj, og der ses stadig et behov for at understøtte tilbuddene i arbejdet med at forebygge vold. På baggrund af de gode erfaringer med indsatsteamet var der ved forhandlingerne om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2021-2024 enighed om at videreføre Socialstyrelsens indsatsteam. Der blev således afsat i alt 6,2 mio. kr. til initiativet i perioden 2021-2022.

Desuden har Socialstyrelsen i 2017 udgivet nationale retningslinjer for forebyggelse af voldsomme episoder på botilbud og boformer for hjemløse. Retningslinjerne har fokus på at skabe øget trivsel og tryghed for borgere og medarbejdere og indeholder anbefalinger til, hvordan man forebygger, håndterer og lærer af voldsomme episoder samt skaber faglige og organisatoriske rammer, der understøtter det voldsforebyggende arbejde.

Til personer, der er i risiko for at have en udadreagerende adfærd, blev der i 2017 oprettet 150 særlige pladser. Det er planlagt, at pladserne skal evalueres af VIVE.

Der blev i 2016 foretaget en kortlægning af lovgivning og initiativer målrettet sikkerhed og voldsforebyggelse.

Kortlægningen beskriver lovgivning og statslige initiativer, der skal fremme sikkerheden og forebygge vold på social-, sundheds- og beskæftigelsesområdet.

Formålet med kortlægningen var at give et samlet overblik over lovgivning og statslige initiativer, der pr. januar 2016 var iværksat på de forskellige berørte fagområder for at forebygge vold og øge sikkerheden.

Endvidere blev der i 2016 foretaget en undersøgelse med det formål at tilvejebringe et nuanceret billede af de mekanismer og risikofaktorer, som har indflydelse på, at en voldsepisode kan opstå og forebygges på et botilbud eller forsorgshjem.

Undersøgelsen var rettet mod 10 botilbud og forsorgshjem i henhold til servicelovens §§107, 108 og 110 til mennesker med varierende grad af kognitive funktionsnedsættelser samt psykiske og sociale problemstillinger, hvor der har været et konkret tilfælde af vold eller trusler.

Med henblik på en styrket indsats til forebyggelse af vold på botilbud og forsorgshjem udgav Socialstyrelsen i 2015 og opdateret i 2018 metodemanualer, cases og

skemaer til redskaberne 'Mestringsskema' og 'Brøset Violence Checklist' (BVC). De to redskaber bruges i kombination med hinanden, og understøtter arbejdet med at forebygge voldsomme episoder på botilbud og forsorgshjem. Redskaberne blev afprøvet i satspuljeprojektet *Styrket indsats til forebyggelse af vold på botilbud* i perioden 2015-18.

I forbindelse med satspuljeaftalen for 2014-2017 blev der afsat midler til projekt *Forebyggelse af magtanvendelse på botilbud*. Formålet med projektet var at forebygge vold, trusler og magtanvendelse gennem afprøvning af to metoder: *Low arousal* og *Feedback Treatment* på tre socialpsykiatriske botilbud.

Erfaringerne fra tilbuddene blev præsenteret på lokale konferencer på to af de tre botilbud, hvor ledelse og fagprofessionelle havde mulighed for at kommentere dem.

Endeligt kan det nævnes, at der i forlængelse af satspuljeaftalen for 2019-22 er iværksat en række initiativer under overskriften *En styrket indsats i kvaliteten i socialpsykiatrien*. Formålet med initiativet er at understøtte et bredt kvalitets- og kompetenceløft af socialpsykiatrien gennem følgende delinitiativer:

1. Partnerskab med kommuner om udvikling og afprøvning en model for strategisk udvikling og omlægning af den kommunale socialpsykiatri, der stilles til rådighed for alle landets kommuner.
2. Der udvikles nationale faglige pejlemærker for kvalitet i den socialpædagogiske bistand efter servicelovens § 85 til borgere med psykiske vanskeligheder, der bor i egen bolig.
3. Der udvikles et indsatskatalog om god kvalitet på botilbud for borgere psykiske vanskeligheder efter Servicelovens §§ 107 og 108.
4. Der udvikles guidelines til god faglig ledelse og etableres ledernetværk blandt ledere af socialpsykiatriske tilbud, der skal støtte lederne i at stå i spidsen for udviklingen af tilbuddene.
5. Der udbydes et kursuskatalog med videnskurs, praksiskurs og e-learning inden for centrale kvalitetstemaer til ledere og medarbejdere i socialpsykiatrien.
6. Indsatsteam i Socialstyrelsen.”

Derudover har Arbejdstilsynet:

- Udarbejdet en forebyggelsespakke om forebyggelse af vold til botilbud og boformer for hjemløse. Forebyggelsespakken udkom januar 2019. Forebyggelsespakken indeholder en procesbeskrivelse, der gør det nemt for botilbuddene at gennemføre et forløb, der styrker forebyggelsen af vold.

- Gennemført en arbejdsmiljøfaglig undervisning af Socialstyrelsens indsatsteam og Socialstyrelsens tilsynskonsulenter. Undervisningen har haft fokus på arbejdsmiljølovgivningen og Arbejdstilsynets praksis i forhold til psykisk arbejdsmiljø og forebyggelse af vold.
- Styrket samarbejdet mellem Arbejdstilsynet og socialtilsynene bl.a. med koordinering af tilsyn i perioden 2017 til 2019. Efter tilsynsbesøgene er der givet fælles tilbagemelding til botilbud med henblik på, at give botilbuddene et klart billede af, hvordan de kan leve op til kravene i såvel arbejdsmiljøloven og service-loven. Denne del af samarbejdet er evalueret og afrapporteret i en rapport fra Socialstyrelsen i juli 2020. Rapporten viser, at ”initiativet har bidraget til styrke den voldsforebyggende indsats på de botilbud, der har deltaget i initiativet”. Endvidere har samarbejdet mellem socialtilsynene og Arbejdstilsynet fokuseret på videregivelse af oplysninger mellem myndighederne. Dette er et arbejde, der fortsat pågår.
- Igangsat brancheindsatser i døgninstitutioner og hjemmepleje, som også dækker botilbud med en særlig grundig og målrettet gennemgang af det psykiske arbejdsmiljø.

Som det fremgår, er iværksat en lang række initiativer, som jeg forventer vil bidrage til at skabe mere sikkert arbejdsmiljø i botilbud.

Venlig hilsen

Ane Halsboe-Jørgensen
Fungerende beskæftigelsesminister